

Památník věznice Uherské Hradiště

Vize spolku Memoria

Bývalá věznice v Uherském Hradišti je místem s pohnutou minulostí. Za protektorátu zde byla vězněna řada bojovníků proti fašismu, za zdmí věznice pak trpěly i stovky lidí nepohodlných komunistickému režimu. Mnozí z nich byli vystaveni jen těžko představitelnému týrání, život některých skončil popravou na nádvoří věznice.

Naší vizí je důstojné využití areálu bývalé věznice. **Usilujeme o proměnu tohoto místa utrpení a lidské svévole, ale i statečnosti, v prostor trvalého hledání pevných základů spravedlnosti a respektu k základním právům každého člověka.**

Prostředkem k naplnění této vize je **vybudování a živý provoz moderního muzea-památníku**. Taková instituce ve svých aktivitách spojuje pietní, výstavní, edukační i vědeckou roli.

Jako ústřední téma vidíme **hledání spravedlnosti**. Památník by měl být respektovaným nositelem poselství, že je naprosto zásadní trvale usilovat o hledání a prosazování humanity a spravedlnosti, jakkoliv je absolutní spravedlnost v našem světě do důsledku nedosažitelným ideálem.

Více fotografií na bit.ly/vezniceuh-foto-vyber • www.veznicehradiste.cz

Spravedlnost je třeba hledat **ve vztahu ke křivdám, které přímo souvisejí s věznicí**. Je třeba dokumentovat a zachytit paměť místa, usilovat o potrestání dosud žijících viníků a nápravu křivd a škod způsobených obětem a jejich rodinám. Stejně tak je třeba upozorňovat na politickou perzekuci a porušování lidských a občanských práv, které se **ve světě odehrává v současnosti**.

Důležitým úkolem takto koncipovaného Památníku je **rozkrývání mechanismů vedoucích ke zneužití moci a zobecňování těžce vykoupených zkušeností** tak, aby společnosti sloužily k včasnému rozpoznání hrozeb a jejich eliminaci.

Podstatná část areálu setrvala od uzavření vězeňského provozu v roce 1960 až do dnešních dnů v téměř nezměněné podobě. Památník věznice Uherské Hradiště by tak měl své **působení na návštěvníky opřít o unikátního genia loci v působivém kontrastu k muzejní vrstvě**, která naopak vyžaduje přístup **vycházející z nejlepších současných postupů a trendů**. Chceme i v tomto smyslu instituci živou a otevřenou vývoji.

Jsme přesvědčeni, že uherskohradištská věznice a její budoucí Památník je **místem významu nejen regionálního a celostátního**, ale aspiruje na **silnou pozici v rámci evropského připomínání obětí totalitních režimů**. Jako vzory i případné partnerské instituce mohou sloužit památníky a muzea v Sighetu, Tallinnu, Berlíně, Chotěbuzi, Budyšině a jinde.

Na vztahu k vlastní minulosti se viditelně odráží vyspělost společnosti. Povinnost nejprve prosté záchrany, nyní vybudování a provozu muzea-památníku podle našeho přesvědčení stojí na veřejných zdrojích státu a samospráv. Památník musí mít od počátku jasnou pozici ve struktuře státem zřizovaných paměťových a vědeckých institucí.

Nezbytné kroky

K úspěchu Památníku věznice Uherské Hradiště vedou z našeho pohledu následující kroky:

- **shoda hlavních aktérů** na realizaci Památníku
- **vypracování kvalitního konceptu** Památníku, vzešlého z diskuse respektovaných odborníků souvisejících oborů, se zapojením nejlepších zkušeností z Evropy
- **špičkové architektonické ztvárnění** Památníku a jeho zapojení do urbanistických souvislostí města, a to na základě mezinárodní soutěže nebo výzvy renomovaným architektonickým ateliérům
- zajištění **odpovídajících finančních prostředků** na realizaci celého procesu budování Památníku
- zajištění **funkčního organizačního a finančního modelu** provozu Památníku

Současný stav

(ke konci roku 2020)

Petice spojená se vznikem našeho spolku v roce 2010 se postavila proti snaze státu zbavit se odpovědnosti za další osud objektu. Podepsalo ji dodnes přes 15.000 signatářů. Tento občanský tlak nepochybně pomohl zabránit eventualitě možného prodeje věznice ve veřejné aukci, ale stejně tak dalšímu prodlužování stavu, kdy osud celého areálu zůstával neřešen.

Díky aktivitě spolku Memoria a řadě dobrovolných spolupracovníků se podařilo zejména v období let 2015 až 2019 v prostoru věznice zprovoznit příležitostné „prozatímní muzeum“. Areálem prošly tisíce návštěvníků prohlídek, koncertů, výstav a dalších událostí živého umění, každý rok zde proběhla ekumenická bohoslužba smíření. Tyto aktivity významným způsobem přispěly ke zvýšení povědomí o minulosti uherskohradištské věznice, a to zdaleka nejen ve zdejším regionu.

Zvýšený zájem veřejnosti podpořil i snahy na politické úrovni. A tak bylo v roce 2016 uzavřeno mezi Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM), ministerstvy financí, kultury a spravedlnosti, Okresním soudem, Městem Uherské Hradiště a Zlínským krajem **Memorandum ve věci budoucího využití areálu**. Na jeho základě přešel objekt v roce 2017 do správy ÚZSVM.

Studie využitelnosti v roce 2018 doporučila variantu rekonstrukce, podle které v areálu bude sídlit Muzeum totality, Okresní soud, Probační a mediační služba a Okresní státní zastupitelství. V průběhu roku 2020 začaly přípravné práce – areál byl vyklizen, provádí se stavebně technický průzkum a další dokumentační práce.

Přípravou instituce s pracovním názvem Muzeum totality bylo pověřeno **Moravské zemské muzeum**. To zřídilo pracovní skupinu, jejímiž členy jsou kromě např. zástupců Slováckého muzea také zástupci našeho spolku Memoria.

Dosavadní nadějný stav by nemohl nastat bez konkrétního úsilí celé řady jednotlivců. A to jak z řad široké občanské veřejnosti, tak i politiků demokratických stran a pracovníků nejrůznějších úrovní veřejné správy a samosprávy.

*Věznice UH je živoucím důkazem,
že projevovat zájem o věci veřejné
má smysl.*

Dne 17.11. 2020, členové Memoria, z.s.